

Άρειος Πάγος: 228/1997, Τμήμα Β'
Πηγή: Ε.Ε.Δ 57/98, σελ. 548

ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

Επί εργατικού ατυχήματος το εφαρμοστέο Δίκαιο υποδεικνύεται από τη διάταξη του άρθρου 25 Α.Κ., που αναφέρεται στις ενοχές από τη σύμβαση και εφαρμόζεται αναλόγως και όχι από τη διάταξη του άρθρου 26 του ίδιου Κώδικα που αφορά στις ενοχές από αδίκημα.- Και τούτο, διότι η ευθύνη από εργατικό ατύχημα συνάπτεται αιτιωδώς με την εργασιακή σύμβαση, υπό την έννοια ότι, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, το βίαιο συμβάν από το οποίο προήλθε το ατύχημα, δε θα είχε συμβεί, εάν δεν υπήρχε ο εκ της ανωτέρω σχέσεως συμβατικός δεσμός. Κυριότερες διατάξεις: Α.Κ. άρθρα 25 και 26. Ν. 551/1915 άρθρα 1 επ.

Πρόεδρος: ο αντιπρόεδρος, κ. Νικ. Καβαλλιέρος
Εισηγητής:, ο αρεοπαγίτης, κ. Ευάγγ. Κρουσταλάκης
Δικηγόροι: οι κ.κ. Κων. Καταβάτης, Μικ. Κουντούρης

Στην περίπτωση εργατικού ατυχήματος το εφαρμοστέο δίκαιο - από άποψη ιδιωτικού διεθνούς δικαίου - υποδεικνύεται όχι από τη διάταξη του άρθρου 26 Α.Κ., που αφορά τις ενοχές από αδίκημα, αλλά από την αναλόγως εφαρμοστέα διάταξη του άρθρου 25 του ίδιου Κώδικα, η οποία αναφέρεται στις ενοχές από σύμβαση και ορίζει ότι αυτές ρυθμίζονται από το δίκαιο που αρμόζει στη σύμβαση από το σύνολο των ειδικών συνθηκών, εφόσον δεν υπάρχει δίκαιο στο οποίο έχουν υποβληθεί τα μέρη. Και τούτο διότι η ευθύνη από εργατικό ατύχημα συνάπτεται αιτιωδώς με την εργασιακή σύμβαση, υπό την έννοια ότι κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων το βίαιο συμβάν από το οποίο προήλθε το ατύχημα δε θα είχε συμβεί αν δεν υπήρχε ο συμβατικός αυτός δεσμός (Α.Π. 1149/1994, 1486/1995 του Τμήματος τούτου, πρβλ. τα άρθρα 4 και 6 της από 19.6.1980 Κοινοτικής Συμβάσεως για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές που κυρώθηκε με το ν. 1792/1988). Στην προκειμένη υπόθεση ναυτικού εργατικού ατυχήματος επισυμβάντος ολίγον έξω του λιμένος Nemrout Liman της Τουρκίας, το Εφετείο εφάρμοσε το ελληνικό δίκαιο ως το αρμόζον από το σύνολο των ειδικών συνθηκών και δη εκ του ότι η σημαία του πλοίου ήταν η ελληνική, η έδρα της κυρίας του πλοίου εταιρείας ευρίσκετο στην Ελλάδα, όπου και η κατοικία των λοιπών ευθυνόμενων εφοπλιστών (αναιρεσειόντων), τόπος καταρτίσεως της συμβάσεως ήταν ο Πειραιάς, η πληρωμή των μελών του πληρώματος γίνετο σε ελληνικό νόμισμα, ο πλοίαρχος και το πλήρωμα ήσαν Έλληνες και το πλοίο ελληνικών συμφερόντων. Με αυτά τα δεδομένα δεν παραβίασε τους κανόνες ουσιαστικού δικαίου των άρθρων 25 (δια της εφαρμογής του) και 26 Α.Κ. δια της μη εφαρμογής του) και είναι αβάσιμος ο υποστηρίζων το αντίθετο πρώτος λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθμ. 1 Κ.Πολ.Δ.

Κατά το άρθρο 105 του ΚΙΝΔ, «ο εκμεταλλεύομενος δι' εαυτόν πλοίων ανήκον εις άλλον (εφοπλιστής) οφείλει να δηλώσει τούτο εγγράφως από κοινού μετά του κυρίου του πλοίου εις την λιμενικήν αρχήν του τόπου της νηολογήσεως», η δε δήλωση «καταχωρίζεται εις το νηολόγιον και σημειούται εις το έγγραφον εθνικότητος του πλοίου». «Μη γενομένης τιαούτης δηλώσεως, ο κύριος του πλοίου τεκμαίρεται ότι εκμεταλλεύεται τούτο δι' εαυτόν». Το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό. Το Εφετείο δέχθηκε ότι το Φ/Γ πλοίο «Α.Σ.», που ναυάγησε στις 17.9.1993 με συνέπεια να πνιγεί ο Α' μηχανικός του Χ.Κ. (σύζυγος και πατέρας των αναιρεσιβλήτων), ανήκε κατά κυριότητα στην εναγομένη εταιρεία «Π.Ν.Ε.» και κατ' εφοπλισμό στους λοιπούς δύο εναγομένους ήδη αναιρεσειόντες, οι οποίοι ασκούσαν την εκμετάλλευση αυτού για λογαριασμό τους, ενώ η πρώτη ήταν απλή κυρία τούτου. Και ναι μεν - δέχθηκε επίσης το Εφετείο - δεν έλαβε χωράν η κατ' άρθρο 105 ΚΙΝΔ ως άνω δήλωση των δύο αναιρεσειόντων, καθώς και της κυρίας του πλοίου, στη λιμενική αρχή του τόπου νηολογήσεως του (Πειραιά), ότι το πλοίο θα το εκμεταλλεύοντο για δικό τους λογαριασμό, πλην από τις αποδείξεις ανετράπει το τεκμήριο (σε βάρος της κυρίας του πλοίου) αφού αποδείχθηκε ότι οι αναιρεσειόντες προέβαιναν στην πρόσληψη και ναυτολόγηση των μελών του πληρώματος, έδιναν οδηγίες και ελάμβαναν αναφορές από αυτά και γενικά είχαν ενεργό και για δικό τους λογαριασμό ανάμιξη στην εκμετάλλευση του πλοίου και ήσαν στην πραγματικότητα εφοπλιστές αυτού. Με αυτές τις παραδοχές το Εφετείο δέχθηκε την αγωγή

ως προς τους δύο αναιρεσειόντες. Έτσι, δεν παραβίασε ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου (με ανεπαρκείς ή αντιφατικές αιτιολογίες) τον κανόνα ουσιαστικού δικαίου του άρθρου 105 ΚΙΝΔ και είναι αβάσιμος κατά τη σχετική του αιτίαση ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθμ. 1 και 19 Κ.Πολ.Δ. Ο αυτός δεύτερος λόγος αναιρέσεως κατά την αιτίαση του ότι το Εφετείο παραβίασε ουσιαστικούς κανόνες του ν. 959/1979 περί ναυτικής εταιρείας, είναι προέχοντος αόριστος διότι δεν προσδιορίζονται οι φερόμενες ως παραβιασθείσες διατάξεις του νόμου τούτου.

Το Εφετείο δε, δέχθηκε ότι είναι εικονική η κυρία του πλοίου εταιρεία, ούτε ερμήνευσε δικαιοπράξεις και επομένως σε εσφαλμένη προϋπόθεση στηρίζονται οι αιτιάσεις του δεύτερου λόγου για παραβίαση των άρθρων 139, 173, 200 Α.Κ. (πλημμέλειες από το άρθρο 559 αριθμ. 1 Κ.Πολ.Δ.). Για να καταλήξει δε στις ως άνω παραδοχές του συνεκτίμησε, μαζί με τα άλλα αποδεικτικά μέσα, και τα αναφερόμενα στο δεύτερο λόγο αναιρέσεως έγγραφα, χωρίς όμως να εξαρτήσει την κρίση ίου αποκλειστικά ή κυρίως από ένα ή από όλα αυτά. Συνεπώς, δεν είναι δυνατό να τεθεί θέμα παραμορφώσεως του περιεχομένου των εν λόγω εγγράφων και είναι αβάσιμη η σχετική αιτίαση του δεύτερου λόγου αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθμ. 20 Κ.Πολ.Δ. Μετά ταύτα πρέπει να απορριφθεί η προκειμένη αίτηση αναιρέσεως. (Απορρίπτει την αίτηση περί αναιρέσεως της 1312/1995 αποφάσεως του Εφετείου Πειραιώς).